

**Projev Doris Broulové,  
bývalé vězenkyně nacistického vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau,  
u příležitosti Dne památky obětí holocaustu  
a předcházení zločinům proti lidskosti  
Senát Parlamentu České republiky,  
26. ledna 2024**

Vážené dámy, vážení pánové, milí přátelé,

mnohokrát děkuji za možnost promluvit na půdě Senátu Parlamentu České republiky, jsem tím velice poctěna. Letos tomu bude již 95 let, co jsem na světě. A věřte mi, že jsem za tu dobu už mnohé zažila.

Mé rané vzpomínky směřují do dětství, které bylo v podstatě šťastné. Zejména ráda vzpomínám na dobu do roku 1939, kterou jsem s rodinou prožila v Praze. Bohužel valná většina mých vzpomínek na dětství mě dnes spojuje s naším dnešním setkáním. Počátky okupace nacistickou armádou, hon na hrdiny, kteří uskutečnili úspěšný atentát na Reinharda Heydricha, a počátek takzvané heydrichiády. Na to navazující deportace z Prahy s celou rodinou, pobyt v terezínském ghettu, několik měsíců strávených ve vyhlazovacím táboře Osvětim-Březinka, smrt blízkých, pochod smrti, který jsem absolvovala do Bergen Belsenu, kde jsem zažila osvobození spojeneckou armádou. Mé vzpomínky na dětství se tak pojí se setkáním s člověkem, kterého dějiny znají jako takzvaného „Anděla smrti“, s Josefem Mengelem, či s momentem kdy mě padající stěna v důsledku bombardování v Hamburku mohla při přesunu na místo vyklízení trosk navždy připravit o život.

Při rekapitulaci vzpomínek na své dětství se mi vybavují loňská slova Dity Krausové. Při totožné příležitosti promluvila o antisemitismu, respektive lépe řečeno o antijudaismu, protože antisemitské nenávisné jednání směřuje vůči příslušníkům pouze jednoho národa a náboženství. Za tři roky své anabáze jsem takové nenávisti poznala nezměrné množství. O to více mě naplňuje smutkem, že jsem se po pětadevadesáti letech svého života znovu dožila vzestupu takové nenávisti. Loňský vražedný útok palestinských teroristů na židovské obyvatele za hranicemi Gazy a následná odpověď Státu Izrael vzedmula po celé Evropě novou vlnu antijudaismu, který nikam nezmizel – jen čekal na svou příležitost. Útok ale vzedmul i vlnu kolektivní nenávisti vůči Arabům či muslimům, ač velká část z nich s agresí Hamásu nesouhlasí, ba ji přímo odsuzuje. A nezacházejme daleko, jistým druhem nenávisti jsou vedeni Češi, kteří útočí na před válkou uprchlé Ukrajince, jistým druhem nenávisti byl sveden i útočník, který se před měsícem dopustil tragického činu v Klánovickém lese, doma, a nakonec i na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Všechny tyto činy z poslední doby mě naplňují nezměrným smutkem.

Ať už budeme hovořit o antisemitismu, islamofobii, xenofobii, jen a pouze jinými slovy nazýváme úplně obyčejnou nenávist vůči druhým, která zpravidla vyvěrá z neznalosti, omezenosti a hlouposti, ježto jsou postavené na vědomě či nevědomě šířené lži. Bohužel se současnost i v důsledku neschopnosti a v horším případě neochoty člověka zacházet rozumně s novými technologiemi až děsuplně vyznačuje širokým a záměrným šířením konspirací, pomluv, dezinformací – zkrátka lží. Lží, které v konečném důsledku vedou k nenávisti projevované ústně, v nejhorším případě samotnými činy.

Když se vracím ke svým válečným vzpomínkám a evropské anabázi coby důsledku vypjatého antisemitismu, nevzpomínám s hořkostí, ublíženě a nenávisně. Naopak, čím dál častěji se ve svých vzpomínkách vracím k mnoha projevům obyčejné lidské dobroty, které se mi ve válečných letech dostalo a i díky níž, věřím, tu dnes před vámi mohu stát. A tak vzpomínám na hodné učitele, kteří se nám obětavě, s nasazením vlastního bezpečí a života věnovali při pobytu v Terezíně, na francouzské válečné zajatce, jež se s námi v Hamburku dělili o kartáček nebo tabulku čokolády, nebo na všechny ty

neznámé, kteří mi při pochodu smrti vytrvale zabraňovali v tom, abych padla. Neměla jsme důvodu jim neoplácet jinak než dobrým, a k tomu bych ráda směřovala i svůj závěrečný apel.

Je velice jednoduchý. Ráda bych požádala každého, aby v sobě nacházel dobro, a co mu síly a povaha stačí, aby toto dobro šířil dál. Obyčejnými lidskými skutky, třeba i jen slušným pozdravem, úsměvem, ale především: pravdou. Prosím každého, aby vědomě nešířil lež, která může ve svém důsledku ublížit. Važme si svobody, jíž si nyní můžeme užívat v bezprecedentním množství, ale nezneužívejme ji tím, že budeme svými projevy ubližovat druhým. Prosím lidi, aby se nenechali vést nenávisí, a především, aby ji nepředávali dál. Konečně, zas a znovu si musím vzpomenout na našeho pana prezidenta Václava Havla, který přece říkal totéž. Nenávist ani lež nesmí zvítězit. Byla by to porážka samotného lidství, byla by to porážka nás všech.

Děkuji vám za pozornost.